СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 84. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 10. квітня, 1924.

VOL. XXXII. — No. 84. — Jersey City, N. J., Thursday, April 10, 1924. — THREE CENTS

Дебата над іміґраційним законом сходить на бійку.

ВАШІНҐТОН, 8. квітня. — Палата послів застановлялася нині далі над проектом іміґраційного закона, предложеним Джансоном.

Підчас дебати промовляло богато конґресменів. Межи иншим замітно було, що проти себе станули дві частини демократичної партії; одні промовляли за проектом, другі проти нього. З сього мало не прийшло до бійки межи демократичним конґресменом Воткинсом та демократичним конґресменом Ґаливеном. Воткинс підчас своєї промови сказав щось такого, що се обурило Ґоливена. Ґаливен кинувся на Воткинса з кулаками, але Воткинс заслонився так, що Ґаливен його не міг ударити. Надбігли другі конґресмени та розділили кулачних борців.

ГОРЯЧА ДЕБАТА НАД ІМІҐРАЦІЙНИМ ЗАКОНОМ.

Демократ Мерейнолдс говорив опісля за проектом Джансона, покликуючися в своїй промові на статті ґазети Ню Йорк Таймс-у, котру редаґує Адольф Окс, найбільший на думку Мекрейнолдса, Жид у Злучених Державах. Нюйорський конґресмен Оливер протестував проти проекту, а головно проти того, що сей закон заводивби рік 1890. яко основу для нової іміґрації. Він говорив, що закон мусіли писати хиба конокради. Тепер ви кажете, говорив Оливер, що люди католицької та жидівської віри не є добрими іміґрантами; чому ви сього не говорили в час війни?

Конґресмен Ґаливен критикував остро думку про висшість так званих північних рас. На його думку, сю думку ширить в Америці Клен, а вийшла вона від Анґлії, котра хоче вислати до Америки богато іміґрантів коштом других країв.

Дебата скінчилася промовою республиканського конґресмена Тинчера, котрий добачував у новім іміґраційнім проекті навіть якусь забезпеку перед большевизмом. Законопроект буде ще дебатований короткий час завтра, а відтак буде поставлений під голосоване палати.

ПОДАТКОВИЙ ПРОЄКТ ПРИНЯТИЙ В КОМІТЕТІ.

ВАШІНҐТОН, 8. квітня. — Фінасовий комітет сенату приняв податковий проект. Проект в більшости покривається з проектом секретаря скарбу Мелона.

Тому проти нього підноситься опозиція з двох сторін. Демократи хачуть його зовсім повалити, а републиканці зі середно-західних, фармерських стейтів хочуть викинути з нього головні точки, вложені там Мелоном.

Через те не сподіються його скоршого ухвалення в сенаті як за три-чотири тижні.

КРИТИКУЮТЬ НОВОГО МІНІСТРА СУДІВНИЦТВА.

ВАШІНҐТОН, 8. квітня.—Орґанізація „Законодатна Злужба Народа", на котрої чолі стоїть сенатор Ла Фолет, подала публичну заяву про ново іменованого міністра судівництва Стовна.

Заява перечисляе довгий ряд великих корпорацій, які Стовн заступав яко адвокат на доказ, що він є звязаний з великими богачами так, що від нього не можна ждати безстороннього судівництва.

ПІДВИШКА РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ.

ШИКАҐО, 8. квітня. — Юнії робітників, сповняючих свою службу на поїздах, заключили зі західними зелізницями новий юнійний контракт, на основі котрого підвисшується робітничу заплату о 5 процентів.

Деякі полудневі зелізниці зробили контракти, на основі котрих піднято заплату о 5 і пів процента.

ОСУДЖУЮТЬ ОБСТРУКЦІЙНУ ПОЛІТИКУ ЛОДЖА.

НЮ ЙОРК, 8. квітня. — „Безпартійне Товариство Ліґи Народів" видало публичний лист, в котрім осуджує сенатора Лоджа, голову сенатового комітету заграничних справ, за те, що він своїм впливом задержує роботу сього комітету над резолюцією в справі приступлення Злучених Держав до світового суду при Лізі Народів.

Публичний лист домагається від Лоджа вияснення проволоки комітету та вичисляе довгий ряд орґанізацій, що заявилися за пляном Гардинґа про участь Америки в світовім суді.

СЕНАТОР ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ХАБАРНИЦТВО.

ҐРЕЙТ ФОЛС, Монтана, 8. квітня. — Велика лава присяжних суддів федерального суду постановила поставити на суд федерального сенатора Бертона Гвілера, прокуратора в сенатовім комітеті, що веде слідство проти бувшого міністра судівництва Догерті. Гвілера мають судити за те, що він безправно брав гроші за те, що вживав свого впливу для видання нафтових концесій.

ДО ЧОГО ДОХОДИТЬ РЕФОРМАТОРСЬКЕ БОЖЕВІЛЛЯ.

ДЖЕКСОНВИЛ, Алабама, 8. квітня. — Директори місцевого учительського семинара оповіщують, що на будуче ся школа не буде давати свідоцтв зрілости таким студентам, що курять.

Дирекція семинара заборонила курити студентам і студенткам і на будуче не буде хоче заборонити курення і серед учителів, які не можуть дістати посади в алабамських школах, як не дістануть свідоцтва зі сього семинаря.

МЕКСИКО РОЗДІЛЮЄ ЗЕМЛЮ.

МЕКСИКО, 8. квітня. — Мексиканський уряд розділив на основі свого послідного аґрарного закона понад 600,000 гектарів землі.

Розділена земля в більшій части була впередще новоднена урядом.

РЕЛІҐІЙНЕ ВИХОВАННЯ В ІТАЛІЙСЬКИХ ШКОЛАХ.

Італійський міністер просвіти, Джентіле пояснив письмом яка ціль науки релігії в школах і як її мається проводити. Письмо зазначує, що релігійні почування в дитячому віці є ґарантією для поважної думки будучих поколінь. Релігія відкриває дитині обовязки як чоловіка. Ніодна релігія не представляе божества так по людське, як християнська. Але наука не сміє звестися на суху доктрину. Релігійна поезія в діточих школах відграе вельми важну вагу. Для науки цієї поезії слід признати окремий час. Ціла наука мусить опиратися на релігійному дусі. Але хто не є католик, той ще не повинен із-за цього чути докори на свою релігію. Заклик до вірування повинен бути такий, щоби його кожен розумів, якої релігії він не був би. Розглядаючи зокрема цей погляд, письмо каже, що коротка молитва читання книг, які прославляють героїв і мучеників за віру й апостолів, історичні начерки в звязи з релігією — взагалі цей релігійний відділ научання мусить бути такий, щоби кожен мусів приклонити голову, признаючи її високу й загальновиховуючу силу. Наука релігії повинна відбуватися і в окремих годинах і принагідно без найменшого полемічного тону.

З ЗАЛІЗНИЧНИКА ЕПИСКОП.

Епископ чехословацької народньої церкви монс. Прохацка (котрого йменування викликало було богато шуму в центральних европейських державах) відрікся тепер свого становища й вніс подання до дирекції чехословацьких залізниць, щоби прийняли його знову на службу. Прохаска заки присвятився духовній карієрі, був підчинений залізничний урядник, останніми часами на стації Кеніґрец. Причина, яка наклонила епископа повернути на своє давнє залізниче становище, є незвісна.

ЦІКАВИЙ ПРИПАДОК ТЕЛЄПАТІЇ.

Приключився недавно між Парижем і Сараєвом. Якась пані І В. — як читаємо в загребськім „Обзорі" — мешкає вже кілька літ у Сараєві, але родилась і виросла в Парижі. Їй снилось, що жінка журналіста Артура Маера, оповідала, що їй (Маеровій) народилась дитина. Пані І. В. зараз у ранці спитала свого чоловіка чи знае якогось Артура Маера з Парижа. Чоловік відповів, що знає його, що то редактор часопису „Ґольоа". На це жінка оповіла йому свій сон і заявила, що Артур Маер певне є в якійсь великій небезпеці, бо як сниться дитина, то значить нещастя. Чоловік сміявся з цього, а кілька днів дуже счудувався, як прочитав у ґазеті, що Арт. Маер, редактор „Ґольоа" помер і то навіть у цю годину й мінуту коли його жінка мала згадати сон.

„ВОНА СВОЯЧКА МІНІСТРІВ —ОТЖЕ ІЙ ВІЛЬНО КРАСТИ"

В Суботиці (Югославія) засуджено на шість місяців якусь Драгіцу Коньовіч, яка в цілому краю поповнила богато крадіжей й обманств. Деякі люде пошкодовані більше як на сто тисяч дінарів. Злодійка заявила, на розправі, що вона своячка деяким міністрам, то чейже і їй вільно красти.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ТОВАРИСТВА ПОМОЧИ ПИСМЕННИКАМ

ПРИХІД:

Перенесенне з місяця лютого 1924 року....	$ 64.47
Жертви за місяць марець	49.70
З продажи книжок	15.00
Фонд видавничий	75.00
Разом	$204.17

РОЗХІД:

Вислано гонорар слідуючим писменникам:

Богдан Лепкий	$ 20.00
Олександер Олесь	20.00
Клим Поліщук	20.00
Вячеслав Будзиновський	20.00
Ольга Кобилянська	20.00
Вдові Ользі по Іванови Франкови	15.00
Пересилка грошей	8.65
Разом.........	$123.65

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$204.17
Розхід	123.65
З днем 30. марта 1924 р. стало в касі	$ 80.52

До продавців книжок, образів, колекторів та усіх прихильників акції підмоги поетам та писменникам в Европі передаєм отсим прилюдно вислови найгорячійшої подяки. Нашим землякам в Америці за їх жертви та за їх труд при продажи книжок кличемо: Честь Вам, сини України.

Дальші жертви просимо слати на адресу:

Товариство Помочи Письменникам,
831 Lamberton St., Trenton, N. J.

Василь Кушнір, голова,
Василь Гасій, секр. фін.,
Іван Сабат, секр рек.,
Іван Мороско, касієр

ВИСЛІД ЖНИВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ В 1923 Р.

Чеський статистичний уряд подав висліди жнив у Чехії в 1923 р. Згідно з цим звідомленням останні жнива в Чехословаччині були далеко кращі, як попередніх літ. Жнива дали: 8.6 міліонів метр. сотнарів озимої пшениці, 1.2 міліона ярої пшениці, 13.3 озимого жита, 0.2 озимого, 11.8 ярого ячменю, 13.3 вівса, 2.6 кукурудзи. Богато слабший був збір бараболь. Вчасних бараболь було 1.6, бараболь 60.5, а збір цукрового будяка підскочив на 60.2 міл. метр. сотнара.

ЗАБОРОНА НАРОДНЬОГО ЗІЗДУ У ЛЬВОВІ.

Директор львівської поліції завізвав недавно до себе секретаря Народнього Комітету, ред. Михайла Струтинського і заявив, що з уваги на вороже становище теперішньої більшости трудової партії супроти польської держави він забороняє з доручення воєвідства Народній Зїзд, скликаний сею партією на день 25. марта.

ПАРОХІЯ ЦЕРКВИ СВ. ПЯТНИЦЬ У ЛЬВОВІ.

Осиротіла зі смертю о. Василевського гр. кат. парохія церкви св. Пятниць на Жовківському передмістю у Львові отримала нового господаря: рішенням міської ради (62 голосами на 84 присутніх) парохом призначений о. проф. Іван Гуркевич, катехит у філії академічної ґімназії у Львові.

Комісія Доса предложила вже свій плян для відбудови фінансового становища Німеччини.

ПАРИЖ, 9. квітня. — Американець ґенерал Чорлз Дж. Дос сьогодня предложив аліянтській комісії „воєнних відшкодовань" плян розвязки питання про фінансову й економічну відбудову Німеччини і способи, як вона має аліянтам сплачувати „воєнні відшкодовання".

В сьому пляні є такі предложення:

1. — Створенне німецького банку для видачі банкнотів.

2. — Віддача німецьких зелізниць в руки компанії, яка має їх вести в користь Німеччини і її вірителів.

3. — Позичка для Німеччини в сумі $200,000,000 для усталення курсу німецьких гроший.

4. — Стяганне „воєнних відшкодовань" із зелізниць, промислу і монополів.

5. — Німечична має зачати платити „воєнні відшкодовання" від одного міліярда золотих марок річно, а відтак підвисшувати вміру зросту її державних доходів.

6. — Франція і Бельґія мусять віддати економічну контролю над Рурщиною в руки Німеччини, але можуть задержати контролю військову.

УБИТО ДВОХ АЛЬБАНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ.

ТІРАНА, Альбанія, 8. квітня. — Альбанська жандармерія приловила бандитів, що вбили двох Американців. Двох з них убила, одного ранила, а прочі три втікли. За ними пустилась в погоню жандармерія і військо.

АМЕРИКАНЕЦЬ КОМІСАРЕМ ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 8. квітня. — Ліґа Народів іменувала Еремію Смита молодшого з Бостону, Месс., своїм фінансовим комісарем в Угорщині.

ПУАНКАРЕ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ СУДУ НАД УЧЕНИМИ В КИЄВІ.

ПАРИЖ, 8. квітня. — Премієр Пуанкаре вислав сьогодня острий протест до російського комісаря закордонних справ Григорія Чічеріна з приводу суду над ученими в Києві.

Він вислав сей протест бездротним телеґрафом, а рівночасно звернувся до правительства Великої Британії й Італії, щоб також і від себе запротестували.

КАЖУТЬ, ЩО ФОРД ПІДПИРАВ ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКУ АКЦІЮ В РОСІЇ.

МОСКВА, 7. квітня. — В процесі в Києві проти 18 осіб, обжалуваних за контр-революцію і шпіонажу, видвиґнено нині імя американського фабриканта автомобілів Генрі Форда.

На суді зізнано, буцімто Форд, давав великі суми гроший на проти-революційну орґанізацію „центр акції" в Парижі, з якою обжалувані мали звязки і від якої одержували гроші на діяльність в советській Росії.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В БУКАРЕШТІ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 15. березня. — Бажаючи дати змогу побувати на традицийному святі Тараса Шевченка найбільшій скількости української еміґраційної кольонії в Румунії, ініціятори цього свята прилучили його до днів Пленарного Засідання Громадсько-Допомогового Комітету Української Еміґрації в Румунії.

Пленарне засіданне назначено на 6—7 квітня цього року.

У вечері одного з цих днів і має відбутись традиційне свято нашого національного Пророка-поета Тараса Шевченка.

Таким чином в цьому святі зможуть взяти участь не тільки члени української кольонії в Букарешті, але й представники всіх українських еміґраційних ґруп в Румунії.

СВЯТО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ЖУРЖІ.

БУКАРЕШТ, 15. березня. — В неділю, 9-го березня, якраз в день 110-х роковин народження співця національного визволення Тараса Шевченка, Українська Еміґраційна Ґрупа в Журжі уладила урочисте свято.

Українці центральні орґанізації в Букарешті для участи в цьому святі вислали Дмитра Геродота.

СКІЛЬКІСТЬ КОМУНІСТІВ НА УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ, 15 березня. — З днем 1-го жовтня, 1923, нараховувала комуністична партія в9 губерніях України 46,983 членів і 14,735 кандидатів. Найчисленнійшою орґанізацією є харківська комуністична група; найменьшою волинська. Партійних гуртків („ячейок") було на всій Україні 3,267.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКИХ ДРУКІВ І КНИЖНОЇ ҐРАФІКИ В ПРАЗІ.

Комітет орґанізації першої вистави українських друків і книжної ґрафіки в Празі ухвалив уладити виставу ще сього місяця.

Вистава українських друків і преси відбудеться в помешканню Української Студії Пластичного Мистецтва від 9.—16. квітня 1924 р.,

Вистава книжної ґрафіки відбудеться в помешкані „Красовмна Єднота в Празі" — будинок Парляменту, від 9.—16. квітня 1924 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Довкола іміґраційного проєкту

Іміґраційний законопроект вашінґтонського конґресмена Джансона прийшов нарешті під обради палати послів. Зараз першого дня дебати над ним промовляли і самий внескодавець та другі прихильники його, говорили й його противники. За один день піднесено за ним і проти нього стільки арґументів та з тільки уст, що вже тепер можна зорієнтуватися, в якому положенню находиться сей проект.

За законопроектом стоять кромі самого внескодавця ще більшість іміґраційного комітету палати послів, котрі сей проект потвердили та повній палаті предложили. Колиб припустити, що більшість комітету є висловом більшости палати, що їх вибирала, то можна догадуватися, що за проектом стоїть також більшість палати послів. За ним стоять не лишень партійні співтовариші Джансона, але й члени другої партії. Словом, іміґраційний проект обєднав довкола засади обмеження іміґрації більшість обох великих партій, і републиканців і демократів.

Проти іміґраційного проекту виступає лишень пару членів іміґраційного комітету з конґресменом Сабатом на чолі. Сей конґресмен від давна вів завзяту боротьбу проти обмеження іміґрації, головно такого обмеження, як се проектує новий іміґраційний закон. Сабат виступав проти проекту публично, говорив в комітеті, говорив в повній палаті послів. За ним однак нема богато голосів. В комітеті послів він мав меньшість. В палаті послів за ним теж не богато голосів, всего кількох конґресменів з великих осередків, як Ню Йорку, Шикаґа, Питсбурґа, тощо. Ба навіть сі відай не дуже то щиро побиваються проти проекту. Вони дивляться більше на те, що серед їх виборців є богато свіжих іміґрантів, як на засади справедливости чи людяности, які подоптав старий, а допче ще більше, новий іміґраційний проект.

Навіть конґресова дискусія обертається менче коло засад іміґрації, а більше коло того, що хоче американський народ. Конґресмен Джансон каже, що 80 міліонів американського населення хоче його закона. Як він дійшов до такої певности про те, що хоче американський народ, Бог його відає. Все таки не можна заперечити, що серед американського народа є сильна опінія за якимось дальшим обмеженнем іміґрації. Не лишень Кленсмени заявляються за обмеженнем іміґрації, бо буцімто іміґрація дає нагоду приходу сюди лишень Жидам і римо-католикам, але й орґанізація, стояча на становищи, від Клена так протилежнім, як Американська Федерація Праці, теж заявляється за обмеженнем іміґрації.

З тих фактів можна зробити заключення, що, хоча як слушні закиди противників нового іміґраційного закона, все таки прихильники його мають за собою таку силу, що він після всякої правдоподібности буде скоро ухвалений.

ПОЛЬСЬКІ КОЛЬОНІЇ ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ.

На ґрунтах, подарованих дідичами Берестечка (на Волині), ґрафами Раціборовськими, розміщено польські „осади інвалідів". Горячково будуються не лише польські жовніри але й офіцири. Працюють сі „піоніри польської культури" не тільки фізично але й поширюють і польскість на Волині.

Для збільшення фондів польської школи в Берестечку уладили „танечном забавем".

Тепер на очах росте Польща на українських землях, на берестецьких полях засіяних кістками і политих кровю козацькою, на полях оспіваних безсмертним Кобзарем виростають твердині заборця-ляха. Пізнаємо, що значить утратити власну державу.

ПІДКАРПАТСЬКА ВИСТАВА.

У четвер, дня 20. березня, відкрилась у праськім музею, прикладного мистецтва вистава під назвою „МИСТЕЦТВО И ЖИТТЯ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ". Виставу впорядив шкільний реферат при цивільній управі на Підкарпаттю. Головою цього реферату є радник Осип Пешек, а його головною помічницею при збиранню матеріялу для вистави була директорка Марія Тумова.

На відкриттю вистави були присутні: заступник президента републики канцлер др. Шамаль, міністри Франке, Калай і Срба, французький амбасадор Куже, сербський амбасадор Несич, голяндський амбасадор Лулер і богато представників науки та мистецтва. Був також закарпатський ґубернатор Бескид.

На виставі зібрано коло 3,000 річий, у тім числі 150 фотографій закарпатських церков, богато вишивок, різблених річий, килимів, плахт, хатнього начиння тощо.

Комісарем вистави призначено московського маляра Сергія Маковського.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.
ОРГАНІЗУЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Жидівська република — на Україні.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Те, що з початку здавалось марою, витвором хоробливої уяви або ворожим наклепом на совітську владу, починає скидатись на дійсність. Проєкт утворення жидівської републики на Україні — ЄССР — починає набирати виразного вигляду, й може бути, що незабаром здивований і обурений світ вже стояти-ме перед доконаним фактом.

„Жидівська телеграфічна аґенція" у своїм останнім повідомленні з Москви подає деякі подробиці цього божевільного проєкту. Автором його є **Абрам Брагин**, той самий, що в минулім році впорядив у Москві „всеросійську сільсько-господарську виставу". Вистава та, до речі, випала скандально, бо експонати для неї доводилось реквизувати — добровільно ніхто не хотів давати, — а людей зганяли до Москви примусово, як на шарварок. Та чужинці того всього не знали, а бачили лише показний бік вистави. Цього совітській владі тільки й треба було. А Брагин, дякуючи цьому, попав у велику честь.

Отже той Брагин тепер виступив з проєктом утворення жидівської републики на Україні. „Жидівське населенне, — каже він, — дійшло до страшного занепаду через погроми та горожанську війну. Воно скупчилось по містах і містечках, де все зруйновано, де нема ніякого заробітку. Помогти йому можна лише одним способом: приставивши його до хліборобської праці".

Але для хліборобства потрібна земля. Знає вигадливий Брагин і на це раду. Вільні землі лежать понад Чорним морем, у місцевости між Одесою та Кримом. **Це якраз та місцевість, де найбільше вимерло українського хліборобського люду підчас страшного голоду 1921 року.** Разом з тим це якраз та місцевість, де лежать **усі українські чорноморські порти: Одеса, Херсон і Миколаїв.**

Сюди, після Брагинського проєкту, тверба переселити більшу частину Жидів з України та Білоруси, наділити їх землею й дати їм спроможність поставити господарство. „Як тільки жидівська кольонізація у вистачаючій мірі розвинеться, що приблизно може бути осяжено до 1927 року, край буде оповіщений автономним і дістане самостійну жидівську управу", — закінчує Брагин.

Що такий проєкт міг виникнути у поодинокій жидівській голові, це не диво. Менш зрозумілим може показатись на перший погляд, як видатні совітські провідники — Риков, Чичерин, Каменев — до цього проєкту приєднались і обіцяють його підтримати. А вже зовсім незрозумілим може показатись, що знайшлись **жидівські небольшевицькі** орґанізації, які цей проєкт підтримують і згожуються його фінансувати. Так, ризька жидівська ґазета „Народная Мисль" повідомляє, що **американська жидівська організація „Джойнт" готова вложити в це підприємство великі суми.** Так і сказано: „підприємство", наче тут розходиться о який звичайний бізнес, а не о проблему, яка зачіпає найживійші інтереси цілих двох народів — українського та жидівського!

Нам невідомо, як ставить **маса** жидівського населення до цього проєкту. Думається, що в неї повинні жижки дріжати перед перспективою такого „щастя", бо кращої **провокації до погромів** не можна собі й уявити. Але, з другого боку, мусить бути й така частина жидівства, що очікує від здійснення Брагинського проєкту правдивого щастя для себе. Бо коли американський „Джойнт" згожується вложити в це „підприємство" великі суми, то певно знайдуться також на Україні та в Росії маленькі й великі „Джойнти", одної з ним думки.

Та на-разі нас більше цікавить инше питанне: **як ставиться „уряд УССР" до цього проєкту?**

Проєкт утворення жидівської републики понад Чорним морем зачіпає **виключно** інтереси українського **народу,** української **території** та українського **народного господарства.** Про ці інтереси піклується або, принаймні, мусить піклуватись т. зв. „уряд УССР." Що-ж, запитував хто-небудь його думки про цей проєкт, а коли запитував, то що той „уряд" на це сказав?

Для нас — „шовіністів", „контр-революціонерів", „петлюрівців" і взагалі „буржуїв" — це питанне є вирішене згори. Для нас „уряд УССР." не є ані урядом, ані українським. Але тим багатьом наївним, що дійсно вважають його за український уряд, буде дуже корисно довідатись, як тут справа обертається. Згодиться „уряд УССР." **мовчки** на цей проєкт — значить, він взагалі не є **жадний уряд. А висловить** він свою згоду — значить, він не є жадний **український** уряд. Бо ніякий **український** уряд, будь то монархічний, демократичний, соціялістичний чи комуністичний — не згодився-б на здійсненнє такого проєкту.

Чи може Харків запротестує й не допустить?...

Прага, 21. березня.

Радянин.

Свято Шевченка в Празі.

(Бюлетень Українського Пресового Бюра в Празі).

В Празі і у всій Ч. С. Р. з березня місяця почалися свята Т. Шевченка, які улаштовує українська еміґрація.

В неділю 9. березня в Празі „Ліґа української культури" впорядила лекцію професора В. Сімовича на тему: „Т. Шевченко — співець України".

В понеділок 10-го березня в „Українській Хаті" відбулося святкування роковин Шевченка, орґанізоване укр. Матуральними Курсами.

Свято відкрив директор курсів Є. Іваненко словами на тему: „Заросли шляхи тернами на тую Вкраїну"... і висловив надію, що цей день урочистого свята увілле в душі наші міць і силу до нової боротьби, силу ламати й трощити той мур, що став перед нами на шляху визволення України.

Після пана Є. Іваненка зачитав реферат п. П. Богацький на тему: Еволюція поглядів на „Кобзаря" Т. Шевченка в очах Українців, Росіян і Поляків. В літературній частині виступали учні молодших клясів Реальної Школи, в яку перетворюються матуральні курси з березня місяця, з деклямаціями творів Т. Шевченка, та хор зі співами гимну і „Заповіту".

На кінці виступив зі словом голова Укр. Гром. Комітету М. Шаповал. В цьому слові він підкреслив, що душею кождого відродження є поети у всіх галузях культури.

Вони дають стимул, запал і ту одухотворену красу руху, що веде й запалює борців.

Т. Шевченко є наш великий поет і своєю поезією створив ту надзвичайну красу боротьби за визволення батьківщини, яка навіть в найскрутніщі і найбезнадійніщі часи дає запал до дальшої боротьби.

За цими двома святами намічено цілий ряд свят памяти нашого ґенія Т. Шевченка по всій Ч. С. Р. На чолі цих свят в Празі стоїть „Комітет по улаштуванню свята Т. Шевченка в Празі в 1924 р."

КОМУНІКАТ

Орґанізаційного Комітету Західно-української політичної еміґрації у Відні.

Покликаний до життя Орґанізаційний Комітет у Відні уконституованням 24. січня с. р. розпочав свою діяльність і її продовжує вже другий місяць.

На перших своїх засіданнях виготовив він проєкт орґанізації всеї західно-української політичної еміґрації.

З окрема випрацював Комітет плян покликання до життя центральної орґанізації західно-української політичної еміґрації, яка обєднувала би в собі обласні комітети у поодиноких державах Европи, а передівсім Австрії, Чехо-Словаччини і Німеччини.

Для так задуманої орґанізації наших еміґрантів, уложив Комітет проєкти реґулямінів: а) для Центрального Комітету; б) для Обласних Комітетів, якими зясовано завдання централі і обласних комітетів та їх взаімне відношення.

Для переведення наміченого пляну, віднісся Орґанізаційний Комітет у Відні, який покищо сповнює обовязки централі, до: а) Комітету західно-української еміґрації в Празі, б) Комітету допомоги збігцям із західно-українських областий в Берліні, та в) повідомив про це Український Комітет допомоги репатріянтам у Львові.

Програма Орґанізаційного Комітету обіймає: несення правної і матеріяльної помочі західно-українським політичним еміґрантам.

У виконанню першого завдання, звернувся наш Комітет в імени усеї еміґрації з представленням до Союза Народів, премієрів держав Антанти та до Апостольської Столиці в справі уможливлення повороту нашим еміґрантам до Батьківщини, так як Польща їм його заборонює.

Ґенеральний секретаріят Ліґи Націй в Женеві повідомив наш Комітет, що справу цю приділено Комісії для національних меньшостий, а анґлійський уряд для закордонних справ на поручення премієра Мек Даналда справою занявся.

В справі знов добуття матеріяльної допомоги, видав Комітет відозву до українського громадянства в краю й за океаном.

Наша суспільність в краю і за океаном віднеслась прихильно до зазиву нашого Комітету та для політичної еміґрації в Австрії наспіли вже отсі допомоги:

1) Директор Мирон Гаврисевич у Відні	100.000K.
2) П. радн. Іван Кохановський в Станиславові, збірка на допомогу в квоті 20 міліонів 950 марок польських, рівн.	150.000K.
3) П. Іван Долинський, адвокат в Ужгороді, на руки п. Дра Ст. Федака у Львові дар в квоті 500 ческ. корон, рівн.	1,015.000K.
4) Голова Українського Комітету допомоги репатріянтам у Львові п. Др. Стефан Федак, збірка	1,000.000K.
5) Обєднанне Українських Орґанізацій в Америці допомога в квоті 100 ам. дол. рівновартість	6,968,200K.
6) Український Червоний Хрест в Канаді допомога в квоті 150 канадійських дол. рівнов.	10,502.000K.
7) Голова Українського Комітету допомоги репатріятам у Львові п. Др. Ст. Федак	25 ам. дол.
Разом по день 15. березня, 1924	19,735,200K.

т. є девятнайцять міліонів сімсот трийцять пять тисяч двіста корон австр і двайцять пять амер. долярів.

Отсею дорогою горячо дякує наш Комітет іменем політичних еміґрантів в Австрії усім Вп. жертводавцям, а також особам, що зрозуміли тяжке матеріяльне положенне наших політичних еміґрантів та зволили занятися збірковою акцією.

Відень, дня 15. березня, 1924.

Орґанізаційний Комітет західно-української політичної еміґрації.

Адреса касієра: Іван Коссак, Wien V. Hartmanngasse No. 3|10.

Властимил Тузар

(Посмертна згадка).

Молода чеська державність понесла дуже тяжку втрату. Дня 22. березня с. р. помер у Берліні чесько-словацький амбасадор Сластимил Тузар, один з найвизначніших діячів чеського відродження й чесько-словацької політики.

Тузар народився р. 1800 у Празі в родині адвокатського урядника. Вже 17-літнім хлопцем він був секретарем праського відділу чеської соціял-демократичної партії. Ще через 6 літ його запрошено на посаду начального редактора часопису „Рівність" у Берні. Незабаром він був обраний до парляменту, а потім і до сойму. Року 1917. його обрано віцепрезид. австрійського парляменту.

Спочатку у Берні, а потім у Відні Тузар приєднав собі загальні симпатії. Коли розвалилась австрійсько-угорська монархія. Тузар був першим амбасадором нової Чехо-Словаччини в новій Австрії і хоч це становище було дуже прикре, проте він зумів вийти з нього з честю.

Коли впав кабінет Крамаржа, Тузара покликано на міністра-президента. За його влади ухвалено конституцію, переведено валютову реформу і цілу низку інших реформ. Розлам в соціялістичній партії (вихід комуністів) побудив Тузара залишити своє становище й піти амбасадором до Берліну.

Як у Берні та Відні, так і в Празі та Берліні Тузар, яко людина й політик, користувався загальною пошаною. Симпатичні прикмети його характеру — його доброта, чесність, отвертість — мимоволі притягали до нього серця. Про нього справді можна сказати, що ворогів він не мав.

Особливо треба підкреслити **українські симпатії** покійного. У Відні та Берліні представники українських посольств (поки вони ще істнували) були частими й пожаданими ґістьми в його домівці. Неодин з бувших українських політиків і дипльоматів, прочитавши звістку про передчасну смерть Тузара, тяжко і з глибоким жалем зітхне за цим щирим приятелем українського народу.

З ДНЯ.

ЧИ З ТЕМНОТИ?

Ми писали, що нарід Підкарпатської Руси вибрав своїми послами до парляменту в Празі комуністів через темноту. Через те, що він неграмотний; не вміє ні читати ні писати.

На се пишуть большевики, що то не правда, бо населенне голосувало на комуністів не з темноти, а тому, бо сі йому обіцяли поля і ліси.

Обіцяли то так. Але дати **не дадуть.** Мало чого большевики обіцяли селянам в Росії і на Україні, але нічого не дали, а ще й забрали останнє зерно. Тепер там на комуністів не голосують, але населенне їх вибиває до ноги, бо се населенне хоч і темне, але з життя під большевією пізнало, що вона варта.

І чиж се, що Русини на Підкарпатській Руси повірили, що посли комуністи їм дадуть поля і ліси, не свідчить про темноту? Се власне є доказом тої темноти; і щоб темні переконались про свою темноту, мусять перейти таке пекло, яке перейшли селяни на Україні, поки переконались, що коли **самі не візьмуть** собі поля і лісів, то їм жадні комуністи не дадуть, а хиба заграблять ще і хліб та худобу і весь достаток.

ХТО КОГО ПРОГАНЯВ З УКРАЇНИ?

Пише нюйорська большевицька ґазета таке:

> Чому українські селяне й робітники прогнали Центральну Раду, Гетьмана, Петлюру, Денікіна, Врангля, французів, німців та ріжних „атаманів" і „атаманчиків", а більшовиків не проганяють?

Спитаємось, коли українські селяни й робітники проганяли Центральну Раду, гетьмана, Петлюру?

Чи випадком не снилось таке котрому з большевиків?

Центральну Раду українські селяни і робітники **вибрали** і не потребували проганяти, а могли вибрати до неї других послів, якби були не хотіли перших.

Гетьмана повалила революція за директорії, себто за Петлюри, котрого не вигнали українські селяни і робітники, але також **вибрали** на трудовому конґресі.

Також не вигнали українські селяни і робітники „атаманів", повстанських, але їх підпирали.

Але виганяли Центральну Раду, Петлюру й „атаманів" **московські** большевики при помочі **московських** війск з царського режиму.

Українські селяни вигнали тільки Денікіна, Вранґля, Французів і Німців і **проганяють** московських большевиків. Покищо ще не змоглись на стільки сили, щоб їх вигнати, але як світ світом, Москаль Москалем, так його жде тесаме, чого вже діждались на Україні: Денікін, Вранґель, Французи і Німці.

POLAND IS SEVERE AS IT PERSECUTES POLITICAL FOES

Ukrainians Are Under Violent Campaign of Repression, as Five Deputies Are Aware.

Correspondence of The World and Manchester Guardian.

BERLIN, March 20. — Political persecution of an unusually severe kind is going on in Poland. This is all the stranger because the present Polish Government has no very marked political color. The Grabski Cabinet is without a definite political program and is chiefly concerned with the rehabilitation of Polish finances. Generally speaking, the home and foreign policies of the Gobernment are vague and vacillating.

The persecution of Polish citizens is not due to the initative of the Government itself, but rather to its diminutive powers of resistance. The parties and politicians are afraid of each other, and no one cares to bear the onus of sympathizing with Commuists or with subject nationalities.

A particularly violent campaign of repression is being carried out against the Ukrainians. The Ukrainian Deputies in the Sejim formed the so-called Ukrainian Club. Five of these Deputies belonging to Left wing broke away from the club to form a party of their own. This party was promptly dissolved by the Polish authorities. The newspaper Vpered and two other organs of the party were suppressed. In Lemberg the Ukrainians had a university of their own. It has been suppressed by the authorities, lectures have been prohibited and many students have been arrested.

A similar campaign is being fought against the White Russians on Polish territory. White Russian schools are being closed. The Adminsitration is in the hands of officials whose special task is to colonize the country. At the same time a kind of colonization by Polish soldiers, who receive grants of land, is going on. The Government also subsidizes a kind of "cultural propaganda." Thus the Polish theatre at Warsaw was recently sent on a tour through White Russia to give sixty performances. The expenses were borne by the state.

The number of political prisoners now in Poland is 2,500. Of these about half are in prison because they are connected with the Polish labor movement. The other half belong to the subject nationalities. The treatment of the prisoners is deplorable. There have been many hunger strikes. Sixty prisoners recently went on hunger strike at Lodz for a week. The men who were arrester at Cracow during the November disorders have been on hunger strike three times.

A very big proportion of the prisoners are under age.

Until now the average sentence has been about four years' penal servitude. At Lodz five persons where Communist candidates in the last municipal elections were sentenced to terms of imprisonment varying from two to three years. Sentance was passed under the old Czarist code.

A particularly horrible case of ill treatment was that of Olga Bassarabove, who was beaten and done to death in her cell at Lemberg... At Cracow, Sierankiewicz, the editor of the local peasant organ The Plough, was sentenced to ten years' penal servitude under the old Austrian penal code. The period of detention before trial is often months long. Some prisoners have even been detained for two years. And yet when sentence is passed the time spent in detention is not deducted.

So as to inflict disabilities on the subject nationalities the Government has submitted a bill to the Sejim embodying a plural voting scheme, by which all who can read and write Polish are to have an extra vote. If the bill is passed it would lower the relative voting strength of the subject nationalities enormausly.

(N. Y. World, April 6, 1924).

ДОПИСІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Панахида і віче по жертвах лядського насилля.

В неділю, 6. квітня, в місцевій українській католицькій церкві всч. о. Александер Павляк після проповіди росказав присутним, численно зібраним громадянам про тую недолю, яку переживає наш поневолений ворогами народ. Про великі жертви, які впали в боротьбі за волю, які падуть і дальше. В кріміналах держуть наших красших синів, немов розбишак, і вкінци доходить до того, що в нелюдський спосіб знущаються над безборонними і катують на смерть. За ті жертви нашого народу за наших братів і сестер будемо молитись і днесь і зложимо жертви на рідний край. Почалась сумна панахида під час якої співав місцевий хор тов. Боян під проводом свого діріґента п. Стефана Грабара. Сумне торгаюче вічная память поляглим жертвам витиснуло рясні слези у всіх присутних.

Сейчас по Службі Божій зійшлись всі до шкільної галі на віче, яке отворив предсідатель Української Горожанської Громади, д. Василь Левчик, візвавши присутних до вибору президії. З огляду на те, що це віче було скликане на знак протесту проти ганебного морду доконаного лядськими опришками над бл. п. Ольгою з Левицьких Бесарабовою, провід віча пропоновано женщинам і до президії вибрано п-ню Марію Поливчакову як предсідательку, п-ню Марію Лещукову і п-ну Марію Левчаківну як секретарки. Предсідателька подякувала за вибір і попросила до слова дщ Романа Слободяна.

Бесідник майже в годинній промові розказав про те горе нашого народу під ляхами, про ті морди які поповняють над невинними жертвами та розказав про працю, арештованне та доконаний морд над бл. п. Ольгою Бесарабовою в послідних часах. На сали дався чути плач, сплакали не тільки женщини за погибшою героїнею. Не вдержали і мущини. Бесідник вказав на вигляди нашого народу в тій завзятій боротьбі з ляхами, яка мусить скінчитись побідно для нашого народу, бо за правду за волю боремося і правда мусить побідити. Цей морд і всі знущання доказують тілько, що ми у війні з ляхами і на одну хвилину не сміемо опустити наших братів в нерівнім бою. Перечитано протестаційні резолюції, які принято всіми голосами повстаннем з місць, як рівнож присутніприрекли поперати центральну орґанізацію Обєднанне та складати жертви на боротьбу з ляхами такими способами, які покажуться конечними в даний час.

Візвано присутних до зложення жертв на політичних вязнів і мимо того, що много не було приготованих, присутні зложили $47.25 на вічу. Підчас панахиди $16.00, що зробить разом суму $63.25, які ухвалено вислати через Обєднанне на повисшу ціль.

На сю суму зложилися отсі жертви: Адам Лесняк, Яків Красновський, Василь Левчик і о. Александер Павляк по $2.00: Кость Пілат, Марія Лисачко, Олекса Нагірний, Кость Качуряк, Тома Чечель, Юстина Линько, Марія Могила, Стефан Задорецький, Іван Зелінка, Юрій Звіздь, Олена Коло, Антін Патриляк, Йосиф Ільків, Марія Патриляк, Василь Ґарбовський, Анастазія Огар, Хрестина Гвозд, Юрій Пятковський, М. Сухорський, Ігн. Могила, Паранька Матлаґа, Марія Поливчак, Марія Лещук, Анастазія Тень, Ст. Окрепкий, Мих. Процак, Василь Ґреґа, Василь Тулевич. Ст. Грабар, Вас. Бойко, Ст. Шийка, Настя Куничка, Анастазія Пошивак, Мих. Бай, Анастазія Волосяк, Марія Корнас і Роман Слободян по $1.00; Катерина Бабій, Генрий Штоґрин, Ст. Сольтицький і Василь Пшик по 50 ц.; Ів. Задорецький 25 центів.

Місцевий парох, о. А. Павляк, вказуючи на завданне наших жінок в боротьбі о красшу долю, взивав присутне жіноцтво, щоби не забувало і на будуче про своїх сестер, які на рівні з мущинами картаються в лядських тюрмах і тут в Америці виховували нове поколінне гідне славного українського народу.

Товариство Боян відспівало „Далека, Ти, а близька нам", „Ще не Вмерла" і „Не пора". Предсідателька віча зложила всім подяку, що зійшлися мимо уливного дощу, подякувала за жертви і замкнула віче.

Марія Поливчак, предс.
Марія Лещук, секр.
Марія Левчик, секр.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В ПІТСБУРУ, ПА.

В неділю, 13. квітня 1924 в церковній гали на 7-мій улици Карсон Савт Сайд, о годині 6-тій вечером місцевий парох о. Й. Ганяк відправить панахиду по бл. п. О. Бесарабовій в церкві св. Івана Хр. а відтак буде віче.

Громадяни і Громадянки! Спішім всі помянути Мученицю за святу правду і волю! Протестуймо проти скажених ляцьких катів! Нехай могучий голос протесту кличе до неба о пімсту!

84 **Укр. жіноче товариство Труд.**

ПОЗІР, РОЧЕСТЕ, Н. Й.!

Рочестерський Комітет Несення Помоги Рідній Школі в Калуши

повідомляє всіх Українців інтересуючихся підпертям рідної школи в Калущині, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 13-го КВІТНЯ

у церковній гали при 303 Hudson Ave. о годині 4. пополудни.

На тих зборах комітет рочестерський передасть дотеперішне справозданне з діяльности Українського Педагогічного Товариства імени Івана Франка в Калуши, як заразом рочестерський комітет здасть справозданне з висліду своєї діяльности на повисшу ціль.

84 **Комітет.**

ПОЗІР! БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ!

Тов-о О. Нижанковського

— відограє —

чудове представленне в 4-ох діях Тогобочного

МАТИ НАЙМИЧКА

В НЕДІЛЮ, 13. КВІТНЯ, 1924

в гали Парохіяльній

при Fillmore Ave. і Oneida ул.

Початок о годині 7-мій вечером.

На се представленне запрошаєсь усе чесне Громадянство як місцеве так і з околиць узяти участь як найчисленнійшу. За вдоволенне ручить

84-85 **Заряд Товариства.**

ПОЗІР! ПОЗІР!

НОРТГЕМПТОН І ОКОЛИЦЯ!

Заходом Аматорського Співацького Кружка, який істнує при Укр. Пр. Церкві Усп. Пр. Богородиці,

аматори відограють дуже красне і поучаюче представленне

ПЕЩЕНА ДИТИНА

представленне се перший раз в тих околицях буде відогране

В НЕДІЛЮ, 13-го КВІТНЯ 1924

в гали Укр. Пр. Громади.

Поч. точно 7.30. Вступ 75 і 50 ц.

Проситься всіх околичних і дооколичних гостий прибути на се представленне а певно не пожалуєте, бо на згаданім представленню побачите живий образ пияцький „Пещеного Дмитра". 84

Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошеня до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошеннем будуть ласкаві за кожде написане в оголошенне одно слово числити 2 цн коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адмістрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошень чи оголошень.

Адм. „Свободи"

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВЕСТ ГАМОНД, ІЛЛ. Тов. ім. Івана Франка, від. 80 повідомляє що мітинґ відбудеться о 4. годині попол. в неділю, 13. цвітня в гали Малого під ч. 101—155-та ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ бо є богато нових справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Грицак, предс.; Т. Грицак, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. М. Шашкевича, від. 94 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о годині 2.30 попол. в неділю, 13. цвітня в гали Укр. ати під ч. 2240 Ґрейлінґ ул. На порядку нарад дуже важні справи до полагодження. — П. Войтович, предс.; О. Курочка, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о годині 12.30 попол. в неділю, 13. цвітня в гали парохіяльній під ч. 17 Рід Евню. На порядку нарад суть дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Д. Стецик, предс.; Г. Лазар, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о годині 12.30 попол. в неділю, 13. квітня в церковній гали при Райс і Оклей Булівард. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Присутність кождого члена пожадана. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — В. Пилипів, предс.; М. Семків, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367 повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 13. цвітня в церковній гали під ч. 303 Гудсон Евню. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження, отже проситься всіх членів прибути на означений час а не дві години пізнійше, як се буває. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. — А. Бабій, предс.; М. Антонів, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 13. квітня в гали Української Школи під ч. 212 Президент ул. На порядку нарад є тов. справи до рішення як також справа календаря на рік 1925. Буде приниматись нових членів до Січи і до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — О. Зубар, пр.; М. Пипюк, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230 повідомляє, що квартальний мітинґ відбудетьас о годині 2, попол. в неділю, 13. цвітня в литовській гали під ч. 628 Френклин Евню. Контрольна комісія здасть справозданне за три місяці, а кождий член має заплатити свої довги, бо инакше буде викреслений з братства. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Ю. Присташ пр. І. Гармич, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 357 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 13. квітня в домі під ч. 724 Дук ул. На порядку нарад есть важна справа. Всі члени обовязані явитись. — А. Візний, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44 повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 13. цвітня о годині 2. пополудни в гр. православній гали. Проситься всіх членів прибути бо буде референдум в справі календара на рік 1925 а також заплатити свою належитість, бо котрі члени довгують більше чим статут приписує, будуть суспендовані. — В. Шишка, предс.; А. Мазур, кас.; Л. Демчик, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 3. годині попол. в неділю, 20. квітня в Укр. Нар. Домі під ч. 6177 Гленмор Евню. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прибути. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — П. Кокодинський, пр.; О. Турінець, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. Т. Шевченка, від. 64 повідомляє всіх своїх членів і всіх Українців патерсонських і з околиці, що загальні збори відбудуться в суботу, 12. квітня о годині 6. вечером в Німецькій гали під ч. 345 Мейн, ріг Слийтер стріт. Збори скликується в справі будови народної святині, Укр. Нар. Дому. Отож браття і сестри, прийдіть громадно на сі збори. Покажім що ми таксамо живемо в Патерсоні; не даймося завстидати меншим громадам. — В. Григорчук, предс.; М. Сас, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Запор. Січ, від 155 подає до відома, що на місячнім мітингу в місяцю марцю змінено через літо мітинґи з другої неділі по першім, на другу пятницю по першім на годину 7. вечер, а тимсамим слідуючий мітинґ вже відбудеться в пятницю, 11. цвітня о годині 7. вечер в гали де звичайно. Рівнож пригадується інтересуючим, котрі хотіли би забезпечити себе і свою родину в першорядній американській організації, в У. Н. Союзі, що після розпорядження головного уряду У. Н. Союза принимаєсь нових членів без вступного через два місяці: цвітень і май. Тов. Зап. Січ в згаданих двох місяцях принимає старших і діти без вступного, тож користайте з доброї нагоди поки час. — М. Чумер, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298 повідомляє всіх членкинь і членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. цвітня точно о 2. годині попол. в помешканню тов. Д. Федиша, 1073 Симпсон ул. (бейсмент). Всіх мешканців в Бронкс взиваєсь щоби громадно вписувались до тов. Любов і до Н. Союза, позаяк кождий в Бронкс про се товариство знає що дуже гарно розвиваєсь, чого доказом є, що до трох місяців зросло подвійно. На зборах буде обговорена справа представлення, котре має відбутися 10-го мая с. р. — В. Морозович, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, подає до відома своїм членам, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 13. квітня в церковній гали о годині 2. попол. Проситься усіх членів місцевих і позамісцевих аби явились, бо неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. Довгуючих членів проситься вирівнати свої довги. — І. Вовк, предс.; І. Сальо, кас.; Т. Левчишин, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 13. квітня о годині 2.30 пополудни в домі Николи Іщук під ч. 708 Мекельвен ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітинґ і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Є богато важних справ до полагодження. Обовязком кождого члена придбати хотяй по одному новому членови, позаяк є нагода вписатись без вступного до У. Н. Союза. Проситься членів явитись на означений час. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Н. Стечишин, предс.; Н. Іщук, кас.; І. Чопик, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59 повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в суботу, 12. квітня точно о годині 7.15 вечером в церковній гали під ч. 34 Біч стріт. Проситься всіх членів приходити часто на мітинґи на означений час. Кождий член нехай подбає, щоб привів зі собою хоч одного нового кандидата до Т-ва і до У. Н. Союза без оплати вступного. Добра нагода для кождого Українця і Українки вступити сейчас, щоб не було запізно. Кождий член повинен вписати свої діти. Подбаймо всі як оден, щоб наш відділ зріс до двох соток членів до мая. — М. Галькевич, секр.

БОРНСАЙД, ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 165, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в понеділок, 14-го цвітня точно о годині 7. вечер в гали Івана Подгурника, Іст 93-та ул. Проситься членів явитись на означений час, бо буде справозданне контролі з трох місяців і дуже важні справи до полагодження. На мітингу буде приматися нових членів без вступного.— А. Демкович, предс.; С. Коцоловський, секр.; М. Ґбур, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори тов. Сокіл, від. 336 відбудуться в неділю, 13. цвітня о годині 1. попол. Кождий член повинен явитися бо суть важні справи до полагодження. Також будеся принимати нових членів до У. Н. Союза і дітий від одного року до 18 до У. М. Союза. — С. Постолюк, фін. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє, що надзвичайний мітинґ сестр. відбудесь о 3. год. попол. в неділю, дня 13-го квітня, в гали церковній під ч. 303 Hudson Ave. На порядку нарад є важні справи, то просимо всіх членищь явитися на мітинґ. — Юстина Лиса, предс.; Зофія Чернець, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Мир. Січинського, від. 146, повідомляє, що мітинґ відбудеться в неділю, дня 13. квітня о 12. годині пополудни, в гали Укр. Хати під ч. 2240 Grayling Ave. На порядку нарад важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прибути. — П. Гищук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. над Збручем, від. 280, подає до відома членам, що мітинґ відбудеться в неділю, 13. цвітня о годині 3. попол. в гали Укр. Хр. Громади під ч. 913 Лакавана Евню. Проситься всіх членів прибути на сей мітинґ бо буде голосовання в справі календара на рік 1925 а також є важна справа відділова. — В. Захарчук, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітинґ відбудеться в пятницю, 11. цвітня о годині 7.30 в гали Лютвина. Проситься всіх членів прибути на цей мітинґ позаяк маємо богато справ до полагодження. Рівнож буде справозданне контрольної комісії за першого чверть року. Неявившийся член заплатить кару 1 д., а урядник 2 дол. — С. Федірко, пр.; Ю. Гвідзь, секр.

ФАРРЕЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 285 повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 13. квітня о годині 2. попол. в польській гали. Неявившийся член буде караний після ухвали. Кождий член має явитись, бо суть важні справи до полагодження. Кождий член повинен привести хоч одного кандидата до У. Н. Союза, бо приймаєсь без вступного. — В. Гладьо, предс.; П. Коник, кас.; В. Федарчик, секр.

АСТОРЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє, що піврічний мітинґ братства відбудеться о год. 7.30 вечером в суботу, дня 12. квітня, в гавзі А. Климишина, 819 Друга Евні. На порядку нарад є ванжі справи до полагодження. Проситься явити всіх членів на означений час. Не явившийся член заплатить кари 1.00, урядник 2.00. — Ст. Бриґідир, предс.; А. Климишин, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Б. Хмельницького, від. 249, повідомляє, що чвертьрічний мітинґ товариства відбудеться о 1. годині попол. в неділю, дня 13. квітня, в гали церковній при Чалій Стр. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Присутність Ваша конечна. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., урядник 1.00. — В. Струж, предс.; Н. Левкович, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляється всіх жертводавців на рідну школу в селі Кобиловолоках, повіту Теребовля, що

СПРАВОЗДАВЧІ ЗБОРИ

комітету в **Гемтремк, Миш.** відбудуться **13. квітня цего року під числом 2641 Carpenter St.,** о годині 1. пополудни.

По провіренню діяльности послідує розвязанне комітету.

Присутність всіх інтересованих і жертводавців пожадана. 84

Ковалський, секр. рек.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЖІНКА І СОЦІЯЛІСТИЧНІ ІЛЮЗІЇ.

Соціялістка Сорґ, котра недавно померла у Льондоні, була дуже гарна й богата наслідниця, річного доходу 40 тисяч франків. В париському „Еклері" описує Жан Бернар, як ця дівчина, яка мала всі дані на це щоби бути взірцевою подругою — зробилася проповідницею соціялізму і як при цьому втратила весь маєток. Від батька одержала мале майно, яке рішилася уладити на соціялістичний спосіб. Було то в жнива, коли селяне працювали і по 16 годин, але п-на Сорґ скоротила час праці до вісім годин. Перший наслідок був, що жнива не скінчилися й що більшість засіву пропала. Селяне сміялися з своєї пані, але пристали на безробіття. Колиж раз після роботи просила, щоби їй нарвали цвітів, глумливо відповіли, що 8-годинний час праці скінчився. Видатки зросли вдвоє, а приходи впали до половини. Та молода соціялістка не кидала своєї програми, втратила все майно й господарство. А найбільше її заболіло, коли їй на конґресі один провідник закинув, що бавиться в філянтропію й цим застрашує горожан і малоземельних, даючи їм примір нездійснення соціялістичних економічних ідей. Мимо стільки невдач п-на Сорґ тішила себе, що перша ввела 8-год. час праці. Ще недавно прибула була до Анґлії, щоби приглянутися орґанізації Лейбур партії. Її найбільша приятелька мадам Бонріель (котра вмерла тому три роки, переїхана автом) була противним екстремом: лагідна й миролюбна, але також пройнята вірою в побіду соціялізму, така побожна, а все прикрашувала цвіттям статую Жореса, ба навіть палила перед ним вічний огонь.

—o—

СПОРТ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

—o—

В Хінах, Японії й Філіпінах розвивається гарно. Минулого року в Осака відбулась шеста олімпіяда жовтої раси. Заступлених було около 500 товариств. Тепер роблять заходи, щоби до двох років уладити в Японії олімпіяду, яка в нічому не оставала би позаду париської. Атлетика, ситківка (теніс), копаний мяч (футбол) бейсбол, волей-бол, бескет-бол з року на рік розвивається там усе краще. Японці справді мистці у спорті, також Китайці, головнож у футболі, а Філіпінці виявляють добрі помисли. І бейс-бол і бескет-бол. Японська влада видає на підпомагання спорти великанські суми. Одушевленим спортсменом є другий син мікада, принц Чічібу. Він дає великі фонди спортовим стоваришенням. Місто Осака збудувало великий стадіон для 40.000 глядачів. Сама Олімпіяда Далекого Сходу буде в Маніллі. Головна заслуга за уладження цих Олімпіяд припадає спортовому союзови УМСА, в якому зединюються всі японські товариства. На Олімпіяді в Осаці була гарно заступлена й молодь, яка виступила гуртками від 500 до 5000 членів. Жінки були заступлені в тенісі й волей-бол.

Людвик Гольберг

МУЖИК ПАНОМ.

Комедія в пяти діях.
(Переклад з данського М. Ценевенка.)

ШЕСТА ЯВА.

Іеппе. Яків.

Яків: Ге, Іеппе! Вже назад вернувся? Я так і думав, що ти не далеко зайдеш. Яка користь від двох чарок горівки? Ледве-ледве промочиш горло.

Іеппе: Правда твоя, Яків. Давай ще за нового! (До себе:) Коли випю, — хоч-не-хоч прийдеться йому поборгувати.

Яків: (наливає). Ось тобі ще за нового, Іеппе! Давай гроші.

Іеппе: Можнаж підождати чоловікови з довгом, коли він пе, каже пословиця.

Яків: Ні, ми на пословиці не зважаємо, Іеппе. (Поволеньки виливає горівку назад у пляшку на превелике горе Іеппе, котрий провожає очима кожню капельку). Не хочеш платити наперед, не дістанеш ні капелиночки. Я зарікся не давати на борг нікому, навіть самому війтови.

Іеппе: (мало не плаче): Ну як же тобі не дати мені на борг? Я — чесний чоловік.

Яків: На борг горівки не дам.

Іеппе: На, ось тобі гроші, пройдисвіте якийсь!... Ну, справа скінчена! Пий Іеппе! (Пє). А-а-а! Славно!

Яків: Так, вона все нутро пропікає.

Іеппе: Горівка тим і важна, що відваги додає. Мені ось тепер і баба моя і „жевжик" її — все дурниця. Знаєш ти отсю пісоньку, Яків? (Починає співати доволі низьким голосом, опісля бере все вище й вище і так, що, вкінці, ледви дотягає).

Христина й Петро сидять при столі,
Уха! ха! ха! ха!
Чого не говорять при добрім вині,
Уха! ха! ха! ха!
А літом співає веселенький шпак,
Тьох, тьох, ха, ха, ха!
Та Мас, наш дячок, не утне він так,
Уха, ха, ха, ха!
А жінка моя, цокотиха стара,
Уха, ха, ха, ха!

Цю пісоньку я сам зложив Яків.

Яків: Тоїсамої!?

Іеппе: Іеппе не такий дурний, як ти думаєш я зложив також пісоньку про шевців. Ось вона: „Наш шевчик на скрипці і на флеті бум-бум!"

Яків: Ех ти, дурень! Таж це пісня про музикантів.

Іеппе: І то правда. Послухай, Яків. Давай ще за нового горівки!

Яків: Ось так я люблю! Тепер я бачу, що ти гарний чоловік, — і сам веселишся, і не жалуєш дати заробити нашому братови.

Іеппе: Гей, Яків! Давай за чотири нових!

Яків: Добре! (Біжить до хати і приносить іще горівку).

Іеппе: (Співає).

Земля пе воду,
Море пе сонце
Сонце пе воду,
Все пе на світі!

Чомуж, скажіть, і мені не пити би?

Яків: Твоє здоровля, Іеппе!

Іепп: Мір цу!

Яків: Спасибі за частування! (Пє).

Іеппе: Данкен дір, Яків! Гайда! Дрінк ду унд іх дрінк, мір дір не жаль!

Яків: Так ти і по німецьки знаєш Іеппе?

Іеппе: (Все більше й більше пяний). Самособою. Дас іс мені дурниця. Лише я говорю по німецьки тільки тоді, як випю.

Яків: Значиться, хоча раз на день.

Іеппе: Я десять літ при війську вислужив, і не вміти би по німецьки?

Яків: Знаємо, знаємо, Іеппе! Ми з тобою шведську кампанію перебули.

Іеппе: Те — те, памятаю. Тебе ще повісили, як ти втік із під Вісмара.

Яків: Хотіли повісити, хотіли, та помилували.

Іеппе: А шкода, що тебе не повісили, Яків! А чи не був ти в цьому бою... як його... Ну, певно, сам пригадуєш собі?

Яків: Ще би ні, де мене лише не було!

Іеппе: До смерти не забуду першого прочухана, що його нам завдали Шведи. Так від разу і повалилось тисячі три, а може й чотири тисячі чоловіка. Дас ґінґ шрекліх цу, Яків! Ду канст воль дас пригадати собі? Іх кан ніхт ферштеґен, ві іх дріжав.

Яків: Так, зі смертю нема жартів. Як ідеш на неприятеля, так у мить такий побожний зробишся.

Іеппе: Щира правда. Ось і я сам усю ніч перед баталією читав псалтиру Давида.

Яків: А я просто з дива не можу зійти, як ти такий відважний вояк, дав себе бабі взяти під ноги?

Іеппе: Я? Таж будь вона тут, 'я би їй показав! (Підчас цієї розмови спірається одною рукою на плече Якова, а другою розмахується в воздусі, причому нераз готов утратити рівновагу; Коли скінчив останні слова нараз припадково поглядає на свою хату, і відразу спускає з тону). Ще чарочку, Яків! В мене осталось іще вісім нових, а як і їх пропю, питиму на борг. Давай заразом і кухлю пива. (Яків біжить у хату, Іеппе співає, заточуючись:)

In Leipzige war ein Mann,
In Leipzige war ein Mann,
In Leipzige war ein ledern*) Mann
In Leipzige war ein ledern, Mann,
Der Mann nahm eine Frau...

Яків: Твоє здоровля, Іеппе!

Іеппе: Ей! Е-е-ей! Е-е-й! Твоє здоровля... здоровля всіх приятелів. Ей... Ей...

Яків: А не хочеш випити і за здоровля війта?

Іеппе: Можна ще за нового! Війт нічого собі чоловік ввічливий. Всунеш йому в руку ринський срібний, і він клянеться панам на чім світ стоїть що нам не під силу заплатити чинш... (Навалюється на плече Якова). Будь я проклятий, коли в мене найдеться ще хоч зломаний ґрейцар! Але ти, самособою, поборгуєш іще за два нових?

Яків: Ні, Іеппе! Тобі не ялося. Я не такий чоловік, щоби споювати людий до пяна. Я радше зовсім перестав би торгувати. Це гріх один.

Іеппе: Гей! Ще за нового!

Яків: Ні, Іеппе! Більше не дам. Подумай сам, тобі далека дорога.

Іеппе: Падлюка ти, коли так! Гей...

Яків: (Скваппливо): Прощавай, Іеппе! Щасливої дороги! (Спішить у хату).

СЕМА ЯВА.

Іеппе: (Один заточується, ледве держиться на ногах, і говорить одривчасто, язик плентається йому): Ех, Іеппе! Ти пяний, як ніч! Ноги мої не хочуть більше слухатися... Стійте, паскуди, а ні то я вас!... Ну, ось... котра година?... Гей, Яків! Чорт! Гей... ще за нового! Та будете ви стояти тихо, собаки якісь! Ні, чорт їх бери, не хочуть... Спасибі, Яків! Одтикай пляшку... Слухай, приятелю! Як жеж то дістатися у місто? Тпру. Стій, кажу. Ось як напився, бидло! Шельма ти, Яків... Абож тут за нового горівки?... Міриш, наче Турок! (Важко паде носом об землю і відразу засипляє).

*) Ledern — в значінню: ледащо.

ОСЬМА ЯВА.

Пан, приказчик (пригінчий), камердинер і два локаї.

Пан: По всім признакам буде гарне жниво. Погляньте лише, який гарний ячмінь!

Приказчик: Правда, прошу пана, та, мабуть, корець ячменю не вийде висше пять ринських.

Пан: Ніщо. Всетаки мужикам ліпше в урожайні роки.

Приказчик: Годі їх зрозуміти, прошу пана. Мужики всеодно нарікають і просять зерна на засів — чи врожайний рік, чи ні. А як найдеться у них зайвий гріш, зачинають пиячити. Тут недалечко жиє один коршмар. Завдяки йому селяне вельми біднiють. Кажуть, він домішує до пива соли, і тим мужики більше пють, тим сильнійша у них згага.

Пан: Треба прогнати геть цього поганця. — А це що лежить там на дорозі? Так, це мабуть, мертвий чоловік! Тільки і чуєш про нещастя на кожньому кроці! Гей, хтонебудь із вас, погляньте, що це за чоловік.

1-ший льокай: Це Іеппе. У нього ще така злюща жінка. Гей, Іеппе! Ні, його не добудишся. Пяний. Тепер хоч бий його, хоча тягни за волосся.

Пан: Остав його. А не зробити би нам якого жарту з ним? (До приказчика): Ти богатий на видумки, не придумав би ти, чим розвеселити мене?

Приказчик: Можна йому надіти на шию паперовий ковнірець, або остригти волосся, — кумедно буде.

Камердинер: А по мойому, ще кумеднійше було би замазати йому лице чорнилом і оставити тут когонебудь підглянути, як прийде його жінка.

Пан: Ну, так, але заложуся, Ерік придумав щось кумеднійше. Ну, скажи нам Ерік, як по твойому?

Ерік-льокай: По мойому, слід би покласти його спати у вашу постелю, пане, а опісля, як він проснеться, вдавати будьто він направду є наш пан. Хай він не знає, що і думати. Опісляж, коли він уроїть собі, що він таки і є паном, треба знову впити його зовсім, і покласти в старій одежі на цю саму купу гною. Коли все це зробимо проворно, він, напевно, повірить, що йому просто приснилося таке щастя, або, що в самій речі був у раю.

Пан: Ерік! Ти великий чоловік, і тому у тебе великі замисли. Ну, а як він нараз проснеться скорше?

Ерік: Ні, за це я ручу, пане. Той самий Іеппе такий майстер від спання, як ніхто. Минулого року йому до спини причепили ракетку, запалили, вона вибухнула, а йому як би й ніщо, так і не проснувся.

Пан: Ну, хай буде по твойому. Віднесіть його, надягніть на нього тоненьку сорочку й уложіть до моєї власної постелі.

...(Льокаї відносять Іеппе. Пан, приказчик і камердинер відходять за ними).

ЗАВІСА.

ДРУГА ДІЯ.

Іеппе: (Сам лежить на постелі пана під величавим бальдахимом; на кріслі біля ліжка парчевий (грезетовий) шляфрок. Іеппе пробуджується, протирає очі, озирається і перелякано ховається під ковдрю з головою. Опісля виглядає, знову зачинає протирати очі, вдаряється головою о китяху шнура*), схоплюється за голову і намацює вишиту золотом нічну шапку, слинить пальці другої руки і знову протирає очі, обертає шапку в руках, оглядає її, глядить на свою тонку сорочку, на парчевий шляфрок, на все... Із сусідньої кімнати доходять милі звуки музики... Іеппе складає руки і тихо плаче. Музика стихає). Ах! Щож це таке? Щож це за краса така і як це я попав сюди? Сон воно, чи ява? Ні, я не сплю. Де моя жінка, де мої діти, де моя хата, де сам Іеппе? Все перемінилось, і я сам. Ах! Щож це таке? (Кличе тихо і боязко): Ні-лле! Ні-л-ле! (Голоснійше) Нілле! Я либонь попав у рай, Нілле, нізащо, ні про що! Та чи я це? Ні то так, ні то ні. Як доторкнуся спини, — вона ще свербить від стусаків. Як послухаю свого голосу, як (встромлює в уста два пальці) попробую діру в зубі — здається я. А як погляну на оцю свою шапочку, на сорочку, на цю пишність довкруги, та послухаю цю солодку музику, так хай провалюсь я крізь землю, коли це я! Ні, це не я. Чорт мене побери, коли це я! Таж чи не сон воно? Мабуть, ні. Ану вщипну себе в руку; коли не заболить, так це все сон, значиться, а коли заболить — це ява. (Вщипнув себе, кричить на весь рот) Ай! Ось почув! (Постепенно переходить у скороговірку) Тож не сплю, так, самособою не сплю, ніхто мене не переговорить, тому що, колиб це не було на яві, не міг би я... (Нараз зупиняється). Ну, (вдаряє руками по ковдрі) але якже це може бути на яві, коли подумати гарненько? Не слід же сумніватися, що я — Іеппе. Знаюж, що я вбогий мужик, хлоп, вушивий ледащо... як же мені бути ще паном і дідичем села? Ні, це всетаки лише сон. Ліпше тому підіждати і потерпіти, поки проснусь. (Кладеться на бік і закривається ковдрою. Музика знову зачинає і Іеппе зновуж мало-по-малу піднімається в постелі, складає руки і плаче). Ах! Хіба це можливо чути таке у сні? Ні, це неможливо. Але коли це сон, так хай би я до віку не пробудився, а коли я зсунувся з глуздів, так ліпше і ніколи вже не порозумнішати! Я подав би до суду цього дохтора, котрий вилічив би мене, і прокляв би цього, хто пробудив би мене! Але я не сплю, ані теж не зсунувся з глуздів! Я все памятаю, що було зі мною. Памятаю, що покійний мій батько був Нільс, мій дід Іеппе, памятаю, що жінка в мене Нілле, а (схопився за спину, потирає її) у неї канчук — „жевжик"; памятаю, що у мене сини (числить на пальцях). Ганс, Нільс і Хрістофер... (З розмашистим рухом). А, ось! Тепер то я розторопав, що це за штука. Це друге життя, це рай (складає руки), царство небесне. Я, певне, впився вчера у Якова шевця, вмер і (падає на подушку) відразу попав у рай! (ніжиться в постелі). Видно, вмирати не так страшно, як думають; я бодай нічого не постеріг. (Піднімається і говорить сидячки). Бути може, теперечки піп наш стоїть на проповідниці і говорить понагробне слово: „Ось як покінчив своє життя Іеппе: і жив вояком і умер вояком!" Люде можуть іще посуперечатися, як я помер: сухою чи мокрою смертю? (Знову розніжнюється). Що, Іеппе? Це не те, що таскатися чотири милі у місто за милом, спати на соломі, зносити штурканці від жінки, а роги від дяка!

*) Грубий шнур при помочі якого лінвін люде піднімалися в тодішніх часах із постелі.

(Дальше буде)